

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

Балабақшада біртұтас тәрбие жүйесін жүзеге асыру

ЖАРИЯЛАНДЫ
23.12.2024СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/173472/

Орумбаева Зора Исламовна

Лауазымы: тәрбиеші

Қызылорда облысы, Ботақан балабақшасы

Кіріспе: Қазіргі таңда қоғамымызда ұлттық құндылықтарды сақтау, дәріптеу және жас ұрпаққа ұлттық тәрбие беру ерекше маңызды. Балабақша — бұл балалардың алғашқы білім ала бастайтын орны, олардың алғашқы әлеуметтік тәжірибе жинақтайтын ортасы. Сондықтан, балабақшада ұлттық құндылықтарды ұрпақтан ұрпаққа жеткізу, оларды бойына сіңіру, ұлттық мәдениетті, салт-дәстүрлерді құрметтеуге тәрбиелеу — тәрбиешілердің басты міндеттерінің бірі болып табылады. Балабақшада ұрпақ бойына ұлттық құндылықтарды сіңіру, оларды отансүйгіштікке, адамгершілікке, ұлттық мәдениетті құрметтеуге тәрбиелеу – болашақ ұлттың дамуына ықпал етеді.

1. Ұлттық құндылықтар дегеніміз не?

Ұлттық құндылықтар — әрбір ұлттың тарихи, мәдени және рухани негіздері, олар ұлттың өзіндік ерекшеліктерін, дәстүрлерін, салт-санасын, ұлттық санасын білдіреді. Қазақ халқының ұлттық құндылықтары көпқырлы әрі терең философиялық мазмұнға ие. Олардың ішінде ең маңыздысы — отбасы құндылықтары, ауыз әдебиеті мен музыка, қолөнер, ұлттық ойындар, салт-дәстүрлер, ұлттың тілін сақтау және дамыту, туған жерге деген махаббат пен құрмет.

2. Балабақшада ұлттық тәрбие беру — бүгінгі күннің талабы

Балабақшада ұлттық тәрбие берудің басты мақсаты — жас балаларға өз халқының мәдениеті мен тарихын таныту, ұлттық ерекшеліктерін қалыптастыру. Өйткені, баланың жеке тұлғасы мен дүниетанымы осы жаста қалыптасып, оның болашақта ұлттың мақтанышы болуына ықпал етеді. Балаға туған халқының тілі, мәдениеті, салт-дәстүрі

туралы ақпарат беру, оның ұлттық құндылықтарды қадірлеуіне жол ашады.

3. Ұлттық құндылықтарға негізделген тәрбие жүйесі

Балабақшада ұлттық тәрбие берудің тиімді жолдарының бірі — біртұтас тәрбие жүйесін құру. Бұл жүйе әрбір балаға ұлттық құндылықтарды жүйелі түрде жеткізуге, оны қызығушылықпен қабылдауға мүмкіндік береді.

3.1. Ұлттық ойындар мен әдет-ғұрыптарды енгізу

Ұлттық ойындар — баланың дене бітімін қалыптастырумен қатар, оның ұлттық мәдениетке деген сүйіспеншілігін арттырады. Балабақшада балаларды ұлттық ойындармен таныстырып, оларды ойын арқылы қазақ халқының рухани дүниесін танытуға болады. Мысалы, «Арқан тарту», «Қыз қуу», «Тақия тастамақ» т.б сияқты ойындарды балалар арасында ұйымдастыру ұлттық құндылықтарды ойын арқылы үйретуге мүмкіндік береді.

3.2. Қазақ халқының қолөнерін меңгерту

Балабақшада балаларға қазақ халқының қолөнерін таныстыру да маңызды бағыттардың бірі. Мысалы, кесте тігу, ағаш ою, қолөнер бұйымдарын жасау сияқты жұмыстарды ұйымдастыру арқылы балаға халқымыздың мәдени мұрасын таныстыруға болады. Бұл балада шығармашылық қабілеттерін дамытумен қатар, ұлттық өнерге деген құрмет сезімін қалыптастырады.

3.3. Ұлттық тағамдармен таныстыру

Балабақшадағы балаларға қазақ халқының ұлттық тағамдары туралы білім беру, оларды осы тағамдарды жасау процесімен таныстыру да ұлттық тәрбие жүйесінің бір бөлігі болмақ. «Бешбармақ», «құрт», «бауырсақ» т.б сияқты тағамдардың тарихы мен ерекшеліктерін үйрету, балалардың ұлттық тағамдар арқылы өз халқының мәдениетін түсінуіне мүмкіндік береді.

3.4. Қазақ әдебиеті мен музыкасына арналған бағдарламалар

Балабақшадағы баланың ұлттық құндылықтарды түсінуіне қазақ әдебиеті мен музыкасы үлкен әсер етеді. Халық ертегілері, аңыз-әңгімелері, ақын-жазушылардың шығармалары арқылы балаға ұлттық рухты танытуға болады. Қазақ әндері мен күйлері арқылы баланың бойында ұлттық өнерге деген сүйіспеншілік, адамгершілік, ізгілік қасиеттерін дамытуға болады.

4. Ұлттық құндылықтар мен тәрбие жүйесін интеграциялау

Балабақшадағы тәрбие жүйесі ұлттық құндылықтарды тек балаларға жеке сабақтар арқылы ғана емес, күнделікті өмірде де енгізуді көздейді. Бұл үшін педагогтар әртүрлі әдістерді қолданады: ұлттық тақырыптағы тақпақтар мен жырларды балаларға

жаттатып, олардың есте сақтау қабілеттерін дамытады, ұлттық киімдер мен әшекейлерді көрсету арқылы балалардың эстетикалық талғамын арттырады.

5. Балабақшада ата-аналармен бірлескен жұмыс

Ұлттық тәрбие беру тек балабақша ішінде ғана емес, ата-аналармен тығыз байланыс арқылы да жүзеге асырылады. Ата-аналармен түрлі ұлттық мерекелерді өткізу, оларды балаларына қазақтың ұлттық дәстүрлерін үйрету үшін кеңес беру тәрбие үрдісінің нәтижелі болуына ықпал етеді. Мұндай шаралар арқылы ата-аналар да ұлттық құндылықтарды өз өмірлеріне енгізіп, балаларымен бірге осы құндылықтарды толық меңгереді.

Қорытынды

Балабақшада ұлттық құндылыққа негізделген біртұтас тәрбие жүйесін қалыптастыру — болашақ ұрпақтың ұлттық рухта тәрбиеленуінің негізі болып табылады. Ұлттық ойындар, қолөнер, тағамдар, әдебиет пен музыка арқылы балаларға халқымыздың құндылықтарын танытып, оларды өз мәдениетіне деген сүйіспеншілікке баулу — балабақшаның басты мақсаты. Бұл тәрбие жүйесі ұрпақтан ұрпаққа ұлттық мұраларды жеткізуге, еліміздің мәдениетін сақтауға және дамытуға мүмкіндік береді.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Ж.Қ.Дүйсенова, Қ.Н.Нығметова. Балалар психологиясы. – Алматы, 2012.
2. Меңжанова А. «Мектепке дейінгі педагогика»-Алматы.
3. Біртұтас тәрбие бағдарламасы.
4. Интернет желісі.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.